

Vårt Luftvärn

Luftvärnets befälsutbildningsförbunds tidskrift

• Nr 1 – 2 Årgång 62 2002

Luftvärnets Befälsutbildningsförbund

Anslutet till Centraförbundet
för Befälsutbildning

Box 27803, 115 93 Stockholm
Lidingövägen 28, kasernvakten anvisar
Exp. tid tisdag o torsdag 10 - 14

Tel 08 - 664 71 89. *Postgiro* 5 98 88-8.
Fax 08 - 665 30 76 *Mobil* 070 - 522 79 16
E-post lvbuf@fbu.se
Hemsida: www.fbu.se/lvbuf/index.html

Sekreterare Raymond Grönberg Götgatan 8 D
761 44 Norrtälje. Tel 0176 - 140 58, bostaden
E-post raymond.gronberg@telia.com

Lvbyn

Ytterskär 760 40 Vaddö

Intendent

Hans Björkén Tel 0176 - 542 19
Fax 0176-545 92 *Mobil* 0708 - 99 06 32
E-post fbu-vadd@algonet.se

Tidskriften

Ansvarig utgivare

Förbundsordförande Olle Madebrink
Tel 08 - 500 320 01 *Mobil* 070 - 57 525 73
E-post mademade@telia.com

Redaktör Bo Pederby Båtsman Nähls väg 61
163 47 Spånga Tel och Fax 08 - 36 60 38
Mobil 070 - 666 60 38
E-post bo.pederby@telia.com

Biträdande redaktör Olle Eriksson
Ronnebyvägen 20
121 52 Johanneshov
Tel och Fax 08 - 648 13 37
Mobil 070 - 498 09 52
E-post ome.kb@swipnet.se

Innehåll

Olle Madebrink Världen förändras	3
Bo Pederby Bamse i graven eller..?	4
Luftvärnsregementets nya standar	5
Georg Werle Akterseglat luftvärn	8
Försvarsutbildning för lärare	10
Väddödagen 2002	11
Centrala FBU-kurser	12
Kurs om terrorism	13
Besök på Muskö örlogsbas	13
Medlemmars födelsedagar	14
Sista flygdagen på F 16	15
Telekrig och lufthot	15
Ordinarie förbundsstämma	16

Omslagsbild

Hans Majestät Konungen har just överlämnat
Luftvärnsregementets nya standar till rege-
mentschefen Jan-Erik Jakobssons, som i sin tur
överlämnat standaret till standarföraren.

Foto Försvarsmaktens bildbyrå / Per Josse

Tryck Affärstryckeriet, Norrtälje

MILJÖMÄRKT Trycksak lic nr 341 290

Vår ordförande Olle Madebrink

Världen förändras luftvärnets betydelse ökar

Detta är kvar av luftvärnet

Förra årets försvarsbeslut innebar att flyget reducerades något, marinen något mera och armén mer än halverades. Av ren slentrian och under trycket av en gammal invand hotbild räknades luftvärnet till armén. Resultatet blev att ett enda luftvärnsregemente finns kvar. Av de krigsorganiserade Lv-förbanden återstår blott en liten spillra, helt integrerad i brigader och flygbasförvar.

I det gamla tänkandet var luftvärnet enbart en del av det militära försvaret. Det fanns i första hand till för att skydda flygbaser och brigader. Det civila samhället skulle huvudsakligen skyddas av jaktflyget. Efter den 11 september 2001 finns det alla skäl att omvärdera detta föråldrade betraktelsesätt.

Vårt alltmer sårbara civila samhälle
Luftvärn kan komma att behövas för att skydda känsliga installationer i vårt alltmer sårbara civila samhälle. Det finns mycket som kan orsaka stor skada om det slås ut. Kärnkraftverken har nämnts i pressen. Känsliga kommunikationer, politiska institutioner eller energidistribution kan vara andra mål.

Vårt samhälle har blivit lättare att skada under de senaste 50 åren. Civilbefolk-

ningen har färre alternativa uppvärmningsmöjligheter om elen försvinner. Det finns inga alternativa brunnar i storstäderna, och framför allt så finns det ringa kunskap om hur man överlever utan dessa numera självklara hjälpmedel. Just-in-time filosofin innerbär att det inte finns några lager längre, allt levereras direkt till konsumenterna. Utmärkt för ekonomin, men en fälla för beredskapen.

Nya lufthot

Det behövs inte många hundra kilo sprängmedel på rätta ställena för att orsaka ett stort kaos i det moderna samhället. Det är inte bara kapade civilflygplan som kan hota oss från luften. Låt mig bara peka på ett par sannolika lufthot. Det finns många andra. Endast fantasin sätter gränserna för vad fanatiska människor kan hitta på.

Större privatflygplan, som alltså inte ens behöver kapas, kan bära en ”nyttolast” på upp till 10 ton. Självgående hemmabyggda flygfarkoster av olika storlekar är enkla att bygga för den som har intresse av detta. Mot sådana hot står det civila samhället hjälplöst. Mot sådana hot hjälper varken resolutioner, god vilja eller fromma förhoppningar. Mot sådana hot kan vi bara ställa luftvärn.

Förbered dig för krig om du vill leva i fred

Det förutsätter naturligtvis andra saker också, till exempel ökat underrättelse-samarbete och flygförbud över stora områden. Och inte minst, beredskap. För till syvende og sist gäller ändå den gamla sanningen att den som vill leva i fred måste förbereda sig för krig. Och kriget behöver inte alls se ut som vi trodde före den 11 september 2001.

Vårt Luftvärns redaktör Bo Pederby

Bamse i graven eller..?

Bamse (robotsystem 23) finns som prototyp idag, och ett antal robotar har skjutits. Efter dessa prov har klartecken givits för en begränsad serieproduktion och grundutbildningen var planerad att starta i år, 2002. Men nu diskuteras främst på Högkvarteret att produktionen skall stoppas. Stoppet gäller närmast eldenheten.

De som vill stoppa produktionen, menar att Bamse kommer - med tanke på den snabba tekniska utvecklingen - att alltför snabbt bli omodern. Utomlands forskas på ännu mera sofistikerade lösningar men dessa är idag på ett tidigt experimentstadium och serieproduktionen kan ligga långt fram i tiden.

Förespråkarna hävdar att Bamse motsvarar morgondagens rimliga krav och att vi inte vågar vänta eftersom vi inte har något vapen som kan bekämpa små snabba mål som kryssningsrobotar och andra robotar.

Redaktörens fundering

Det är nog så att försvarets budget inte rymmer både tillverkningen av JAS med framförallt dess nya dyra bestyckning och Bamse samtidigt? Därför är det stor risk för att produktionen av luftvärnets Bamse läggs ned relativt snart eller dras i långbänk tills den blir omodern med en naturlig nedläggning som följd.

Vi kan stå chanslösa mot kryssningsrobotar – vårt huvudhot i framtiden

Tyvärr fruktar jag att JAS-förespråkarna vinner, vilket innebär att vi står utan motvapen för det troligaste framtida huvudhotet – kryssningsrobotar, som Bamse kan bekämpa, men som inte den planerade bestyckningen av JAS-planen (jaktrobotarna AMRAAM, METEOR och IRIS-T) inte kan bekämpa. Jaktrobotarna kan endast bekämpa flygplan men inte robotar.

Luftvärnsregementet får sitt standar – av Hans Majestät Konungen

Foton denna sida: Bo Pederby

I väntan med förväntan

Den 15 september 2001
visiterade kung Carl XVI
Gustaf Luftvärnsrege-
mentet i Halmstad.

Samma dag anordna-
des Regimentets dag
och mycket folk hade
samlats i god tid för att
se kungen och studera
regementet och dess
olika aktiviteter.

I vår väntan på att kungen med sitt följe skulle
uppenbara sig spelade musikkåren bl a flera av
nedlagda luftvärnsförbands marscher. Ibland
under eget marscherande som här på bilden.

Exakt på utsatt tid kommer kungen från kansli-
huset ut på kaserngården.

Foto: Bo Pederby

Konungen överlämnar det nya standaret till regementschefen Jan-Erik Jakobsson, som i sin tur skall överrätta det till standarföraren Urban Schöön, som står beredd. Se omslagsbilden.

Foto: Bo Pederby

Standarmarsch med luftvärnsregementets nya standar.

Foto: Bo Pederby

Denna sida av standaret har olika förbandsvapen i de fyra hörnen. Motsatta sidan ser vi på bilden ovan. Där finns fyra luftvärnsvapen.

Foto: Forsvarets bildbyrå / Per Josse

Standarmarsch för sista gången med dessa fyra standar, som efter denna dag blir historiska standar, som inte får brukas vid dylika tillfällen.

Kungen här tillsammans med generallöjtnant Curt Sjöo informeras av chefen för Stridsträningsanläggning Luftvärn Reine Almgren.

Kungen var så intresserad att planerade 25 minuter på anläggningen blev 50 minuter.

Foto: Forsvarets bildbyrå / Per Josse

Bo Pederby sammanställde reportaget, fotograferade bakelsen med Luftvärnets nya vapen och åt upp den välsmakande kakan.

4 dagar efter 11 september

Kungens besök skedde då världen var som mest skrädd av terroristangreppet i New York. Säkerheten kring det kungliga besöket skärptes. Efter ceremonierna minglade särskilt inbjudna, från vår redaktion Georg Werle och Bo Pederby, med tallrikar och glas i händerna på den anrika mässen.

Georg Werle

Akterseglat luftvärn?

Vart är det svenska luftvärnet på väg idag? Tillåt en museiföreståndare att fundera när uppenbarligen ny-modifierade luftvärnssystem ”strömmar in” i museet och blir museiföremål. Nu senast en 40 mm Ivakan m/48 med direktriktningssikte, färdigombyggd vid midsommar 1997. Sedan ett drygt år står en CIG 790 muséet. Denna typ av central levererar den otroliga beräkningstiden av 0,225 sek. Det sista av dessa moderna instrument levererades så sent som 1992.

Vi hade en gång ett luftvärn om vilket den avgående luftvärnsinspektören överste Bengt Bengtsson i sitt avskedstal hösten 1957 sa: ”Inget annat land - inte ens Amerika - har så välutbildade luftvärnsförband som Sverige.” Han talar också i sitt tal om ”fjärrstyrda robotprojektiler, mot vilka vi måste få det svenska luftvärnet ännu mera automatiserat och mindre avhängigt mänsklig betjäning.”

Hur väl har vi förvaltat vårt luftvärnsarv? Kan vi anse att nu in på 2000 – talet, Sveriges luftvärn följt med tiden och utvecklats till ett effektivt och högteknologiskt luftvärn?

Sveriges luftvärn i internationell tjänst

Idag verkar det som om svenskt luftvärn vid internationella insatser endast kan bidra med en luftvärnskanonpluton (lvkvplut). En sådan pluton är tre luftvärnskanonvagnar (lvkv) modell 90. Är det så att övriga svenska luftvärnssystem

inte i dagsläget fyller de skyddskrav som i regel krävs internationellt?

Kraftsamlad luftvärnsutbildning i Halmstad

Jag hade förmånen att närvara när Konungen i september 2001 överlämnade det nya standaret till Sveriges enda kvarvarande luftvärnsregemente, Lv 6 i Halmstad. Vid efterföljande föreläsningar och på utställningar hittade jag endast följande luftvärnssystem RBS 77 – 97 (Hawk för höghöjd) samt RBS 90 samt luftvärnskanonvagn 90. Uppgraderingen av system 77 till 97 var ännu ej fullföljd.

Var fanns RBS 70? Ingen utbildning i år inom vårt truppdrag. Är det så att detta luftvärnssystem är på väg in i museivärlden? Det mycket omtalade RBS 23 BAMSE lyste med sin frånvaro? Detta väcker funderingar.

Enligt Försvarsmakten idé och målbild – FMI – 2010 skall luftvärnsförbanden:
försvara högt prioriterade områden eller objekt
bekämpa kryssningsrobotar
bekämpa luftlandsättningsförband
bekämpa luftmål samt
skydda transporter och vägar till lands, till sjöss, i luften

Georg Werle är chef för luftvärnsmuseet i Norrtälje.

Foto Bengt Tapper

Foto Georg Werle

Denna prototyp av 40 mm lvakan m/36 tillverkades 1934 och användes för marknadsföring världen runt. Vid dessa demonstrationer sköts mer än 50 000 skott.

Pjäsen tillhör Bofors och är deponerad på LvSS.

Foto Bo Pederby

Startlavett för tre robotar och belysningsradarn till RBS 77, HAWK.

Detta innebär att det kan ta minst 10 dagar innan luftvärnsförband kan verka i stockholmsområdet, eftersom huvuddelen av dessa krigsförband kommer att ha sina förråds- och mobiliseringsplatser runt omkring Halmstad,

långt nere på västkusten – långt från vår högt prioriterade huvudstadsregion, dock nära Göteborg och Malmö.

Till slut ställer jag frågan: "Har vi inte hållit kvar 40 mm lvakan m/36 och m/48 för länge i olika krigsorganisationer genom att modifiera, renovera och ändra?" Dvs förlitat oss för länge på eldrörsluftvärnet, som ett för stort inslag?

40/48-kanonsystemet var modernt och effektivt på 1950-talet och ett par årtionden därefter. Skulle vi inte satsat ännu mer på modernare luftvärnssystem långt tidigare som luftvärnsrobotar av olika slag? Redan 1955, för 47 år sedan, skriver generalmajor Ragnar Lindblad i sin bok "Svenska Luftvärnet" att i de amerikanska och engelska krigsmakterna har luftvärnsrobotarna blivit en realitet.

Foto Bo Pederby

Stridsledningstropen (PS-707) är den enda enhet på kompaniet som är bemannad då systemet är färdiggrupperat. Härifrån sköts allt, dvs måluptäckt, bearbetning av information, invisning och avfiring av robot 77.

På Vaddö vid Ålands hav i juni

Försvarsutbildning för lärare på Vaddö

Tisdag 11 juni - torsdag 13 juni 2002

För lärare i samhällskunskap, historia och övriga SO-ämnen samt för andra som bedriver försvarsupplysning arrangerar Luftvärnsförbundet tre dagars internat tisdag till torsdag i vecka 24 på kursgården **Lv-byn** på **Vaddö** i Roslagen, ca 10 mil norr Stockholm.

Kursinnehåll:

Civila försvaret; planering och hotbilder

Humanitär folkrätt och mänskliga rättigheter

Totalförsvarsbeslutet 2000

Försvarsmakten i totalförsvaret, samverkan

Skydd mot **NBC-stridsmedel** och terrorism

Försvarsdiskussion

Försvarsutbildningsboxen med bilder och annan materiel

Luftvärnsförbundet står för kurskostnaden samt för kost och logi i **Lv-byn**. Kostnader för egen arbetstid, traktamenten, resor och andra uppkomna kostnader bestrids av kursdeltagaren själv eller av respektive arbetsgivare. Kursledning ur Lv BUF är Olle Madebrink och Jan Hammarberg.

**Anmälan med namn, personnummer, adress och telefon senast
15 maj 2002 till förbundskansliet**

TIPSA DINA BEKANTA SOM ÄR LÄRARE OM DEN HÄR KURSEN.
FÖRRA ÅRETS DELTAGARE VAR MYCKET NÖJDA ENLIGT UTVÄRDERING.

På Vaddö vid Ålands hav i maj

Kom till Vaddödagen söndag 12 maj 2002

Välkommen till besöksdagen på vår kursgård **Lv-byn** på Vaddö för att träffas och trivas samt att få information om Luftvärnsförbundets aktiviteter. Information, förevisningar, tipsrunda, mini-

golf samt andra familje- och barnaktiviteter.

Dagen är gemensam med ungdomsavdelningen, **ULv**. De har då sin årliga förevisning för anhöriga. Luftvärnsförbundet bjuder på lunch och fika samt gemensam busstransport t o r Stockholm via Norrtälje enligt nedanstående program:

- 0815 Buss avgår från vaken K1 i Stockholm
- 0830 Bussen hämtar vid Sthlm C, ute på Klarabergsviadukten
- 0930 Bussen hämtar vid Norrtälje busstation
- 1000 Samling i **Lv-byn** på **Vaddö**, kaffe
- 1030 Information, förevisningar, familjeaktiviteter
- 1230 Gemensam lunch i Lv-byn
- 1330 **ULv** kursavslutning, familjeaktiviteter
- 1430 Kaffe
- 1500 Hemresa, bussen åter Norrtälje ca 1530 och Stockholm ca 1645

*Luftvärnsförbundets
nya folder utkommen.
Sprid den till vänner!*

Anmälan med namn, personnummer, adress och telefon senast 5 maj 2002 till förbundskansliet

Även medföljande anhöriga och bekanta är hjärtligt välkomna!

Hjärtligt välkomna!

Centrala FBU-kurser sommaren 2002

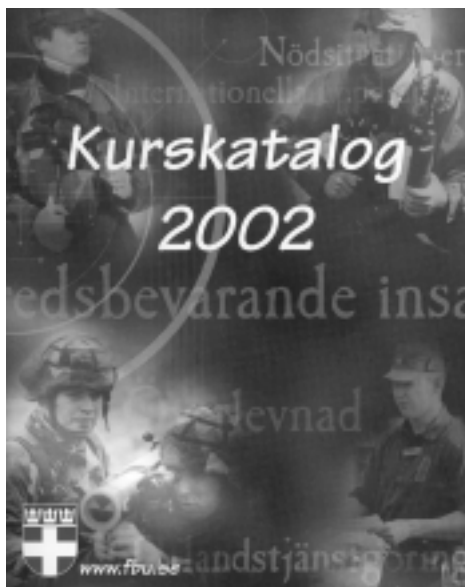
Luftvärnsförbundet rekommenderar särskilt dessa kurser

- Ungdomskurs på Väddö **vecka 24**
- Luftvärnstjänst - robotsystem 70 & 90 i Tylebäck **vecka 29**
- Insatspluton - stridsteknik på Väddö **vecka 30**
- Ungdomsledare - grundkurs på Väddö **vecka 31**
- Allmänt ledarskap - ledarrollen på Väddö **vecka 32**
- Överlevnad - barmark på Väddö **vecka 33**
- Handledarkurs - överlevnad barmark på Väddö **vecka 36**

Kom med din anmälan snarast!

Du hittar flera kurser i Kurskatalog 2002 och även på internet: www.fbu.se

Betala din medlemsavgift för 2002

Medlemsavgiften för år 2002 är oförändrad 25 kr för årsbetalande och 500 kr för ständigt medlemskap. Avgiften insätts på postgirokonto 59888-8.

Ange gärna även epostadress

Helgkurs i skydd mot terrorism

26-28 april på Väddö

Kursens målsättning är att informera om dagens terrorhot och belysa olika metoder för skydd mot detta. Kraftsamling sker till luftburna terrorvapen och NBC-stridsmedel.

Kurschef är major Michael Reberg med lärare ur polisen. Kursen anordnas i kursgården Lv-byn på Väddö i samarbete med **Svenska Värnpliktofficersförbundet (SVOF)**.

Kursanmälan senast 6 april, med samtliga personuppgifter och önskemål om resor, **till förbundskansliet**.

Studiebesök på Muskö örlogsbas

Lördagen 16 februari 2002

Program

- 0900 Abonnerad buss avgår från vakten K1.
- 0915 Bussen hämtar vid Sthlm C, Klarabergsviadukten.
- 1000 Bussen hämtar vid vakten Muskö (gemensam inpassering).
- 1015 Information om marinen och Musköbasen.
- 1115 Lunch.
- 1200 Studiebesök i berganläggningen.
- 1500 Avslutning och hemresa.

Kursanmälan senast 25 januari, med samtliga personuppgifter och påstigingsplats, till förbundskansliet. Antalet platser är begränsat, först till kvarn...

Vi gratulerar på födelsedagen 2002

<i>Datum</i>	<i>Namn</i>	<i>År</i>	<i>Datum</i>	<i>Namn</i>	<i>År</i>
01-03	Nilsson Mats	50	07-05	Åneby Kent	50
01-04	Linderoth Gert	70	07-05	Gidén Björn	60
01-04	Almqvist Sture	80	07-14	Kahleis Axel	80
01-06	Dahlqvist Gunnar	65	07-20	Hägg Rogert	60
01-06	Gilljam Lennart	80	07-28	Liljegren Bo	50
01-12	Hammarberg Helena	50	08-10	Frinell Ove	60
01-21	Madebrink Olle	50	08-14	Nordlund Erik	85
01-28	Ekberg Björn	80	08-23	Zetterman Lars	65
02-01	Jacobsen Jens	60	09-09	Sjöstedt Åke	90
02-08	Dickson Monica	65	09-10	Strandell Björn	60
02-18	Arksand Stig	65	09-16	Grönberg Raymond	65
02-25	Beijner Ulf	50	09-19	Stahre Lars	50
03-01	Molander Ingemar	65	09-22	Bjarnekull Tore	85
03-08	Gunnerhell Leif	60	10-02	Hark Per	60
03-09	Zetterström Göte	65	10-08	Hedberg Åke	80
03-17	Rehn Göran	75	10-16	Hallne Ulf	70
04-05	Persson Åke	65	10-19	Rösbäck Nils-Erik	60
04-23	Löwgren Stig	85	10-20	Hasselqvist Tommy	50
04-26	Sundin Elis	85	10-20	Öberg Gunnar	90
04-28	Selin Kjell	50	10-28	Ståhl Gunnar	60
05-02	Holm Ulla	50	10-31	Alerfeldt Allan	85
05-03	Jungstedt Michael	50	11-01	Lind Bo	65
05-10	Schibler Claes	65	11-05	Nuder Jan	70
05-20	Lindahl Jan	50	11-22	Adelsköld Fredrik	65
06-01	Idén Ingvar	60	11-23	Carlström Per	60
06-02	Björkén Hans	60	11-24	Lagerstedt Georg	60
06-04	Hernefeldt Kurt	65	11-27	Norburg Per	50
06-12	Larsen Ole	60	12-11	Hedberg Lars-Åke	50
06-14	Lundqvist Per Eric	65	12-26	Almblad Mikael	50
06-14	Pederby Bo	75	12-27	Gustafsson Karl Olof	60
06-29	Elnerz Gillis	65	12-28	Apelgren Per-Erik	60

En 75-åring, som vi skall fira på Piperska muren

Den 13 december 2001 var det 75 år sedan Stockholms Luftvärnsförening bildades, det som senare blev Luftvärnets Befälsutbildningsförbund.

Den 22 mars 2002 firar vi det på Piperska muren.

Se sista sidan

Sista flygdagen på F 16...

... om inte F 16 fortsätter i någon form

25–26 augusti 2001 anordnade Flygvapnet stor flygdag på F 16. Hotet om nedläggning inom ett par år gjorde många anställda deppade, andra gav järnet på flygdagen för att visa vad F 16 kan.

Det blev en stor publikfest med flera tusen åskådare, som genom sina upplevelser fick lön för sina mödor att i trafikträngseln ta sig dit och hem. Vår Olle Eriksson var där.

Mycket att se denna vackra dag

Lågflygande Hercules och bilmonster

Fallskärmsjägare hoppar från Hercules

Helikopterkonst

Tusentals åskådare trivdes

Underrättelseenheten till Bamse fungerar som spaningsradar och sänder även info till andra förband. Kanske det enda som blir kvar av Bamse. Se sid 4.

Olle tog alla bilderna

Ordinarie förbundsstämma

i Stockholm

på restaurang Piperska muren

fredagen den 22 mars 2002 kl 1800

I anslutning till stämman genomförs **75-årsjubileum**
av bildandet av Stockholms luftvärnsförening

*Föreningen bildades den 13 december 1926 för att stödja
luftförsvaret av Stockholm. Den blev 1995 rikstäckande och bytte namn
till Luftvärnets Befälsutbildningsförbund*

Medtag gärna partner. Anmälan till förbundsexpeditionen senast 1 mars 2002

Från föreningens allra första år. Kapten Carl Lovén leder övning i hantering av det första centralinstrumetet, den s k Gustavssonska trollådan.

Ett sådant instrument finns på Garnisonsmuseet i Norrtälje.